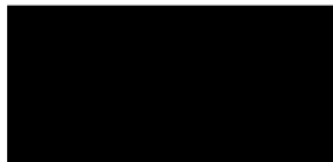

DG.ZR.055.0002.2025.ACZ

Warszawa, 5 listopada 2025 r.

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870; dalej: Ustawa) Narodowy Bank Polski informuje, że petycja z dnia 18 września 2025 r., tj. *Wniosek o podjęcie działań nadzorczych w sprawie systemu BLIK*, która wpłynęła do NBP w dniu 18 września 2025 r., **została rozpatrzona negatywnie**.

Uzasadnienie

W wystąpieniu z dnia 18 września 2025 r. zawarto następujące postulaty:

1. *Przeprowadzenie analizy systemowej BLIK pod kątem zgodności z wymogami stabilności i bezpieczeństwa krajowego systemu płatniczego;*
2. *Wstrzymanie wdrożenia planowanych zmian (m.in. płatności powtarzalnych BLIK) do czasu wprowadzenia skutecznych mechanizmów ochrony konsumentów;*
3. *Zobowiązanie PSP i banków – udziałowców do wdrożenia mechanizmu równoważnego procedurze chargeback lub ustanowienie funduszu gwarancyjnego, który zabezpieczałby konsumentów w przypadku oszustw – analogicznie do systemu gwarancyjnego w ubezpieczeniach komunikacyjnych (UFG);*
4. *Zbadanie roli PSP w kontekście prawa bankowego i określenie, czy obecna konstrukcja nie stanowi obejścia przepisów poprzez wyprowadzenie kluczowej usługi płatniczej poza reżim bankowy.*

Mając na względzie charakter powyższego wystąpienia, zakwalifikowano je jako petycję w rozumieniu Ustawy. Z treści petycji wynika, że dotyczy ona w szczególności zasad funkcjonowania Schematu Płatniczego BLIK w zakresie przeprowadzania transakcji płatniczych z wykorzystaniem funkcjonalności BLIK.

Poniżej odniesiono się do ww. postulatów podjęcia działań nadzorczych, przy uwzględnieniu ustawowych kompetencji Prezesa NBP.

Ad 1

Na wstępie należy wskazać, iż „BLIK” stanowi rozwiązanie płatnicze umożliwiające inicjowanie oraz autoryzację transakcji płatniczych w ramach Schematu Płatniczego BLIK (dalej: Schemat BLIK), a następnie ich rozliczanie w powiązonym Systemie Płatności BLIK (dalej: System BLIK). Schemat BLIK oraz System BLIK są prowadzone przez Polski Standard Płatności S.A. (dalej: PSP) ustalający zasady ich funkcjonowania.

Prezes NBP sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem schematów płatniczych¹ oraz systemów płatności², a więc także nad Schematem BLIK oraz Systemem BLIK. Nadzór ten polega w szczególności na ocenie zasad, ustalanych przez podmioty prowadzące daną infrastrukturę płatniczą. W przypadku schematów płatniczych są to zasady w zakresie przeprowadzania transakcji płatniczych, wydawania instrumentów płatniczych, ich akceptowania i przetwarzania³. Innymi słowy są to zasady określające wzajemne relacje pomiędzy podmiotem prowadzącym schemat płatniczy (w tym przypadku – PSP), a podmiotami uczestniczącymi w tym schemacie, czyli wydawcami instrumentu płatniczego (tj. w szczególności bankami) oraz agentami rozliczeniowymi, działającymi na rzecz akceptantów (czyli sklepów fizycznych lub sklepów on-line).

Zarówno prowadzenie Schematu BLIK oraz Systemu BLIK, jak i zmiany w zasadach ich funkcjonowania, wymagały uzyskania zezwolenia Prezesa NBP. W przypadku planowanych zmian, PSP składa stosowne wnioski do Prezesa NBP. Zasady, które mają obowiązywać w ramach Schematu BLIK, są oceniane pod kątem zgodności z przepisami prawa, sprawności i bezpieczeństwa funkcjonowania Schematu BLIK, a także w zakresie tego, czy nie stwarzają zagrożenia dla użytkowników, stabilności systemu płatniczego, bezpieczeństwa lub sprawności funkcjonowania powiązanych systemów płatności.

¹ Zgodnie z art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611, z późn. zm.; dalej: UUP).

² Zgodnie z art. 16 i nast. ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz. U. z 2024 r. poz. 585).

³ Zgodnie z art. 2 pkt 26a UUP, schemat płatniczy to *zbiór zasad przeprowadzania transakcji płatniczych, wydawania instrumentów płatniczych, akceptowania instrumentów płatniczych i przetwarzania transakcji płatniczych wykonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych oraz system kart płatniczych*.

Dotychczasowe rozwiązania proponowane przez PSP nie budziły zastrzeżeń Prezesa NBP w kontekście ww. kryteriów.

Mając na względzie powyższe, *przeprowadzenie analizy systemowej*, o której mowa w petycji nie jest zasadne.

Jednocześnie należy podkreślić, że nadzór Prezesa NBP nie obejmuje nadzoru nad poszczególnymi podmiotami prowadzącymi działalność w ramach schematu płatniczego, tj. np. nadzoru nad prawidłowością świadczenia przez banki czy krajowe instytucje płatnicze usług płatniczych (w przypadku wskazanym w petycji – usług płatniczych polegających na wydawaniu instrumentu płatniczego, czyli aplikacji mobilnej banku z funkcjonalnością BLIK, oraz wykonywaniu transakcji płatniczych przy użyciu tego instrumentu⁴).

Ad 2

Z treści petycji wynika, że kwestionowane jest bezpieczeństwo usługi płatności powtarzalnych realizowanej z wykorzystaniem funkcjonalności BLIK⁵. W tym zakresie sformułowano żądanie wstrzymania wdrożenia ww. usługi do momentu wprowadzenia mechanizmów ochrony konsumentów.

Przedmiotowa usługa została oceniona przez Prezesa NBP jako spełniająca kryteria wskazane w Ad 1. W szczególności stwierdzono, że rozwiązania zaproponowane przez PSP przewidują mechanizmy mające minimalizować ryzyko obciążenia użytkowników instrumentu płatniczego kwotami, na które nie wyrazili zgody. Należy także podkreślić, że w ramach zasad funkcjonowania Schematu BLIK istnieje pewna swoboda dla jego uczestników (w tym banków wydających instrumenty płatnicze) we wprowadzaniu i oferowaniu swoim klientom pewnych usług. Z tego względu, pomimo, że usługa płatności powtarzalnych jest dostępna od pewnego czasu w ramach Schematu BLIK, nie wszystkie banki uczestniczące w Schemacie BLIK zdecydowały się na jej wdrożenie. Decyzja danego banku o wprowadzeniu tej usługi w określonym modelu ma charakter biznesowy.

W tym kontekście wymaga też podkreślenia, że Prezes NBP nie posiada kompetencji nadzorczych w stosunku do banków, które zgodnie z art. 3 ust. 4 pkt 1 oraz art. 1 ust. 2

⁴ Por. art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz pkt 4 UUP.

⁵ Zgodnie z publicznie dostępnymi informacjami, usługa płatności powtarzalnych zostanie aktywowana dla klientów Credit Agricole w dniu 28 października 2025 r.; <https://www.cashless.pl/17605-credit-agricole-platnosci-powtarzalne-Blik>

pkt 1 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 640, z późn. zm.) przysługują Komisji Nadzoru Finansowego.

Ad 3

W aktualnym stanie prawnym procedura *chargeback* nie jest rozwiązaniem obligatoryjnym. Oznacza to, że z uwagi na brak ustawowego obowiązku w tym zakresie, Prezes NBP nie jest uprawniony do zobowiązania podmiotów prowadzących schematy płatnicze do jej wprowadzenia w ramach zasad funkcjonowania schematów.

Obecnie obowiązujące zasady funkcjonowania Schematu BLIK przewidują uruchomienie procedury *chargeback* w przypadku reklamacji dotyczących transakcji zbliżeniowych (są one realizowane we współpracy ze schematem Mastercard). Natomiast w zakresie pozostałych rodzajów transakcji, w tym płatności powtarzalnych o zmiennych kwotach, zgodnie z obowiązującymi przepisami⁶, ustanowiono stosowne procedury reklamacyjne.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że wykonywanie transakcji płatniczej przy użyciu aplikacji mobilnej banku (wydawcy) z wykorzystaniem funkcjonalności BLIK stanowi usługę płatniczą świadczoną przez ten bank. Rola PSP w tym zakresie sprowadza się głównie do obsługi operacyjnej w systemie teleinformatycznym (np. w zakresie wymiany komunikatów technicznych) pomiędzy uczestnikami schematu (bankami i agentami rozliczeniowymi).

Wymaga też podkreślenia, że na etapie postępowania reklamacyjnego to bank świadczący usługę płatniczą (a nie PSP) – w przypadku transakcji z wykorzystaniem kodu BLIK - dokonuje weryfikacji, czy doszło do autoryzacji (tj. wyrażenia przez użytkownika zgody na transakcję) i rozpatruje reklamację klienta.

Z kolei, odnosząc się do postulatu dotyczącego funduszu gwarancyjnego, należy wskazać, że ewentualne ustanowienie takiego rozwiązania wymagałoby uregulowania ustawowego. Stąd analiza zasadności wprowadzenia takiego funduszu, jak również działania legislacyjne w tym zakresie, leżą w kompetencji podmiotów, które zgodnie z polskim porządkiem prawnym dysponują inicjatywą ustawodawczą. Prezes NBP inicjatywy takiej nie posiada.

⁶ § 3 ust. 1 pkt 15 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 10 maja 2017 r. w sprawie funkcjonowania schematu płatniczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 995).

W kontekście postulatów 2 i 3 należy również wskazać, że organem właściwym w zakresie badania, czy w danym przypadku są stosowane praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, jest Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zgodnie z art. 29 ust. 1 oraz 2a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616, z późn. zm.).

Ad 4

Jak wskazano powyżej, Prezes NBP nie sprawuje nadzoru obejmującego ocenę zgodności danej działalności z wymogami określonymi w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.). Jednocześnie należy podkreślić, że działalność PSP prowadzona w ramach Schematu BLIK nie stanowi świadczenia usług płatniczych. W związku z tym, podniesiony w przedmiotowym postulatcie zarzut *wyprowadzenia kluczowej usługi płatniczej poza reżim bankowy* należy uznać za bezzasadny.

W ocenie NBP, zasady funkcjonowania Schematu BLIK nie budzą zastrzeżeń pod względem zgodności z przepisami prawa, spełnienia kryteriów sprawności i bezpieczeństwa jego funkcjonowania, a także nie stwarzają zagrożenia dla użytkowników, stabilności systemu płatniczego, bezpieczeństwa lub sprawności funkcjonowania powiązanych systemów płatności. Z tego względu nie zachodzi konieczność podejmowania przez Prezesa NBP działań nadzorczych w zakresie objętym petycją.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 Ustawy, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Generalnego

**Krzysztof
Marcin
Mackiewicz**
Elektronicznie
podpisany przez
Krzysztof Marcin
Mackiewicz
Data: 2025.11.05
15:27:48 +01'00'

Informacja o przetwarzaniu danych osobowych

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Narodowy Bank Polski, mający siedzibę w Warszawie, przy ul. Świętokrzyskiej 11/21, 00-919 Warszawa.
2. Narodowy Bank Polski zapewnia kontakt z inspektorem ochrony danych za pośrednictwem adresu poczty elektronicznej: iod@nbp.pl lub drogą pocztową pod adresem administratora danych osobowych, szczegółowe informacje dotyczące inspektora ochrony danych znajdują się na stronie internetowej www.nbp.pl/RODO
3. Pani/Pana dane osobowe będą wykorzystywane w celu rozpatrzenia wniesionej/go przez Panią/Pana skargi/wniosku/listu/petycji.
4. Pani/Pana dane będą przetwarzane na podstawie Pani/Pana zgody tj. art. 6 ust. 1. lit. a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych „RODO”) oraz art. 6 ust. 1 lit. c RODO, w związku z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, w związku z ustawą z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego oraz w związku z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach.
5. Nie wymagamy podania danych szczególnych kategorii tzw. danych wrażliwych w tym danych np. o stanie zdrowia, jednakże w przypadku gdy wskaże Pani/Pan takie dane w skardze/wniosku/liście/petycji uznają się, że podstawą przetwarzania danych będzie art. 9 ust. 2 lit. a RODO.
6. Pani/Pana dane osobowe nie będą wykorzystywane do podejmowania zautomatyzowanych decyzji, w tym do profilowania.
7. Pani/Pana dane osobowe są przekazywane podmiotom zapewniającym wsparcie informatyczne dla Narodowego Banku Polskiego, przekazanie danych jest realizowane na podstawie zawartych umów powierzenia przetwarzania, a podmioty przetwarzające przetwarzają je wyłącznie na polecenie NBP, czyli nie są uprawnione do przetwarzania tych danych we własnych celach.
8. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez czas realizacji sprawy, z zastrzeżeniem, iż okres przechowywania danych osobowych może zostać każdorazowo przedłużony o okres trwania wymagalności ewentualnych roszczeń, jakie mogą mieć związek z Pani/Pana osobą.
9. Przysługuje Pani/Panu prawo żądania dostępu do danych osobowych, ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania. Nie przysługuje Pani/Panu prawo do przenoszenia danych osobowych, o którym mowa w art. 20.
10. W przypadku, gdy podstawą przetwarzania danych jest zgoda, może być ona wycofana w dowolnym czasie, a jej wycofanie nie będzie miało wpływu na zgodność z prawem przetwarzania którego dokonano na podstawie zgody przed jej wycofaniem.
11. Podanie danych jest dobrowolne, ale ich nie podanie będzie związane z brakiem możliwości rozpatrzenia Pani/Pana sprawy przez Narodowy Bank Polski. W związku z przetwarzaniem danych w celach wskazanych w pkt 3, Pani/Pana dane osobowe mogą być udostępniane innym odbiorcom lub kategoriom odbiorców danych osobowych w uzasadnionych przypadkach i na podstawie odpowiednich przepisów prawa.
12. Przysługuje Panu/Pani prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, gdy uzna Pan/Pani, że przetwarzanie danych Pana/Pani dotyczących narusza przepisy aktualnie obowiązujących aktów prawnych z zakresu ochrony danych osobowych.
13. Jeśli Pani/Pan potrzebuje dodatkowych informacji związanych z ochroną danych osobowych lub Pani/Pan chce skorzystać z przysługujących praw, prosimy o kontakt z: Inspektorem Ochrony Danych pod adresem: iod@nbp.pl.